

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Consultationes Theologicæ Et Spirituales Christiani verè fidelis & verè devoti ...

... De Excellentissimis Jesu Christi Dei-Hominis

Louis François <d'Argentan>

Augustæ Vindel. ; Dilingæ, 1723

VD18 80217931

Artic. I. Differentia doctrinæ veteris & novi Testamenti.

urn:nbn:de:hbz:466:1-45509

O DEUS bonæ, quàm magnæ tuæ sunt in eos, qui te quærunt, misericordiæ! Vix meos in partem veritatis detorseram oculos, mox tantæ affulserunt mihi in doctrina Jesu Christi pulchritudines, ut meum mirificè oblectarent animum, abriperent cor.

Ad hæc verba totus mansit attonitus, & abreptus gaudio aspiciebat cælum, solutis in lachrymas oculis. Bonus noster Ecclesiasticus verba exorsus, dicit

ipsi: Vel miror de hoc: siquidem eandem concipio differentiam inter novi & veteris Testamenti doctrinam, quæ est inter umbram & lucem, vel quæ est inter aliquod ædificium rudi delineatione breviter in charta efformatum, & totam ejusdem latitudinem, venustatem, magnificentiam executioni & operi demandatam. Et desuper ita nobis locutus est.

ARGUMENTUM.

Differentia doctrinæ veteris & novi Testamenti.

ARTICULUS I.

OPortet esse aliquam similitudinem inter utramque, cum una sit velut rudis delineatio, & altera velut executioni demandatum opus; sed oportet etiam esse inter illas differentiam, cum DEUS ipse verbis expressis hanc observaverit in Vate Jeremia:

Jerem. 31.

Est similitudo & differentia inter veteris & novum Testamentum.

Ecce dies venient, dicit Dominus, & seriam domui Israël & domui Juda fœdus novum: non secundum pactum, quod pepigi cum Patribus vestris, in die, quâ apprehendi manum eorum, ut educerem eos de terra Egypti. Sed hoc erit pactum, quod seriam cum domo Israël post dies illos, dicit Dominus: Dabo legem meam in visceribus eorum, & in corde eorum scribam eam; & ero eis in DEUM, & ipsi erunt mihi in populum; & non docebit ultra vir proximum suum, & vir fra-

trem suum, dicens: Cognosce Dominum; omnes enim cognoscent me à minimo eorum usque ad maximum, quia propitiabor iniquitati eorum, & peccati eorum non memorabor amplius. Hæc ratione promisit DEUS Testamentum novum diversum à veteri per os Prophetæ hujus.

Sed in quo observas hanc similitudinem & hanc differentiam? replicat Philemon: in quatuor præcipuè punctis, respondet Ecclesiasticus.

1. Prima est, quod DEUS feriens primum & antiquum fœdus cum Hebræis promiserit illis, quod velit esse DEUS eorum, illos protegere velut dilectum populum suum, illos defendere contra adversarios suos, illósque inducere in possessionem jucun-

Quatuor similitudines & quatuor differentias inter duo Testamenta.

Exod. 19.

Prima similitudo inter veteris & novum Testamentum.

Exod. 24.

Kkk

disimæ

diffimæ cujusdam regionis, eâ lege, si custodiêrint præcepta sua, & alteri quàm sibi, non seruiêrint Deo, sibi que manserint fideles. Omnis populus se obligabat; & fœdus hoc confirmatum fuit & veluti signatum sanguine oblatarum victimarum: siquidem Moyses velut mediator inter DEum & populum, postquàm proposuerat populo conditiones, quas DEus requireret ab eis, & receperat promissiones populo factas, mactavit victimas in sacrificium, ut effusus ipsorum sanguis in recognitionem supremi dominii DEI, & caro victimarum comesta à Moyse & populo universo esset velut juramentum fidelitatis, quam incorporarent quasi sibi ipsis. Ecce quâ ratione erectum fuerit vetus Testamentum.

Novum eâdem ferè ratione institutum est. DEus ferit nobiscum fœdus novum, in quo promittit nobis, quòd amare nos velit velut dilectum suum populum, nobis conferre suam gratiam, & remissionem peccatorum, nos in suos adoptare filios, nos inducere in possessionem regni sui æterni, nos custodire à tyrannide inimicorum, qui sunt peccata & immoderatae passionis nostræ, denique præcipuâ nos prosequi providentiæ suæ curâ, velut centrum omnium benedictionum suarum, eâ con-

ditione, si fideles fuerimus, in custodienda ipsius lege, quam ad longum exposuit nobis in toto Evangelio, quàmque in parvam conclusit Epitomem unius duntaxat præcepti, quod in alio non consistit, nisi ut amemus ipsum. Nos obligati sumus ad hoc, & JESUS CHRISTUS, qui DEUS est & Homo, ut dignus diceretur Mediator inter DEum & homines, confirmavit æternum hoc fœdus magno Golgathæi verticis Sacrificio, cujus ipsemet esse voluit victima, ut promissa sua proprii sanguinis sui firmaret chirographo. Adhæc manducandam porrigit adorandam victimæ hujus carnem cunctis Christianis per cuncta sæcula, ut illa esset velut juramentum fidelitatis, quam inviolabiliter custodire promiserunt sibi que ipsis veluti incorporârunt. Hâc ratione novum Testamentum ferè erectum est, quâ antiquum. Ecce eorum similitudinem.

Sed differentia ipsorum val-
de magna est: siquidem media-
tor veteris Testamenti est purus
homo, Mediator novi est Ho-
mo-DEUS; unum confirmatum
est nonnisi sanguine bestiarum;
alterum firmatum est sanguine
proprii & unigeniti Filii DEI.
Hinc unum durare non debuit,
nisi quoad durabat sacrificium
animalium, id est, corrente tem-
pore figurarum; alterum dura-
bit

Prima diffe-
rentia.

bit tamdiu, quam Filius Dei, qui id suo confirmavit sanguine, id est, durabit in æternum.

Secunda similitudo.

2. Secunda, quam observo, ipsorum similitudo & differentia est, quod antiquum Testamentum fuerit pactum erectum inter DEum & hominem in monte Sina, in Festo Pentecostes in medio tonitruorum, fulgurum & tempestatum; quodque Moyses, qui Procuratorem agebat totius nationis Judaicæ, receperit ipsorum nomine diploma illius exaratum à digito Dei, nimirum Tabulas Legis, quas ubi descendit, publicavit populo. Novum Testamentum in sui principio eadem ferè ratione institutum est; siquidem id fuit eadem Pentecostes solemnitate in medio flammarum, in rumore & tumultu subitaneo, quando Apostoli, qui erant Principes & fundamenta Ecclesiæ, receperunt loco illius impressionem Spiritus Dei in monte Sion, velut Moyses Tabulas Legis in monte Sina: undè & ipsi descenderunt divino hoc Spiritu prorsus accensi, ut in universo orbe publicarent sancti Evangelii legem, instituendo ubivis Ecclesiam Christianam & Imperium Jesu Christi. Ecce tibi duorum Testamentorum similitudinem.

Secunda differentia.

Sed non levis est ipsorum differentia, in hoc, quod Moyses, feriens cum Deo Testamentum

antiquum, involutus fuerit tenebris & nihil viderit, ad innuendum, hanc legem non dare, nisi umbras & figuras, & valdè parvam cognitionem Dei; sancti Apostoli ex adverso illuminati sunt luce cœlesti, circumfundente ipsos & intimiùs penetrante, ad demonstrandum, quod Lex nova allatura sit lucem per magnam cognitionem DEI cunctis animabus. Adhæc dum Moyses recepit vetus Testamentum, non audiebat nisi voces formidandas, tonitrua, fulgura, tempestates, quæ denotabant legem timoris plenam & rigoris, quæ data est Judæis velut mancipiis, qui obedire volebant nisi coacti, vel sicut bestiarum, quæ non ambulant nisi vi verberum ac plagarum. Sed Apostoli cum repentino illo sono, qui excitabat ipsos, ad consignandum illis legem gratiæ, receperunt linguas ignitas; quod manifestè designabat verba amoris & benignitatis plena, quibus DEus loquebatur nobis, velut filiis suis, velut amicis suis. Sic sanctus Augustinus egregiè dixit, totam differentiam veteris & novi Testamenti exprimi & declarari posse duobus verbis, *timore & amore*.

s, August.

3. Nihilominus observo adhuc ipsorum similitudinem & differentiam notatu dignissimam in re quadam tertia; & est, quod vetus Testamentum continue-

K k k 2

tinue-

tinuerit quidem verè totum catalogum, velut partem suam essentialem; sed præceptum adorationis supremæ Dei, quo obligatum fuerat offerre illi sacrificia, involutum fuerit innumerâ multitudine cæremoniarum & observantiarum, quibus ita subdebantur rebus minimis, ut vix observare illas possent absque eo, quòd peccarent contra obligationem suam. Novum Testamentum continet etiam eundem Decalogum, quo obstringimur ad adorationem supremam Dei; quam ut ipsi exhibeamus, habemus sacrificium infinitâ ratione magnificum, ubi victima est proprius Filius DEI, quem offerimus Deo Patri suo. Et hæc essentialis pars Religionis nostræ comites habet certas cæremonias dignitati suæ proportionatas. Ecce tibi similitudinem duorum Testamentorum.

Tertia differentia,

Sed summa ipsorum est diversitas. Primò in hoc, quòd Decalogus, quem Moyses recepit à Deo, non fuerit exaratus nisi supra tabulas lapideas, ad demonstrandam duritiem cordis hujus populi. Sed hunc DEus nobis exhibuit favorem à se prius promissum, ut legem suam scriberet in omnium corda nostra: *In corde eorum scribebam eam*; ad innuendum non solum, quòd cor hominum emollitum & totum immutatum sit

Jerem. 31.

per gratiam novi Testamenti, quâ promptum & flexibile reddatur ad obedientiam; sed etiam ad insinuandum nobis, quòd hodiè aliâ Scripturâ nobis non esset opus, nisi illâ, quam impressit digitus DEI (qui est Spiritus sanctus) in corda nostra; quòdque Evangelium non consistat in verbis aut syllabis atramento supra chartam exaratis; sed in spiritu & intelligentia, cujus animæ nostræ fideles esse debeant depositariæ; quòdque Christiani non simus ex eo, quòd habeamus novum Testamentum in manibus nostris, sed quòd habeamus illud verè exaratum in cordibus nostris. Differentia igitur duorum Testamentorum benè declarari potest duobus hisce verbis, lapidibus & corde.

Adhæc diversa valde sunt in hoc, quòd vetus Testamentum non solum oneraret Judæos Legge Decalogi, sed etiam innumeris præceptis cæremonialibus, quas difficulter addiscebant, & difficilius adhuc observabant, unde tamen non magnam hauriebant utilitatem, nisi quòd semper constringerentur ab ipsis in submissione & timore, ne fortè ipsarum deessent observantiæ, quarum transgressio nunquam fiebat absque punitione; siquidem omnia hæc præcepta, omnes hæc cæremonia, quæ erant velut ipsorum Sacramenta, non

Vetus Testamentum renebat Judæos subjectis plurimis cæremonis.

conferrebat illis gratiam ex se-
 ipsis. Novum Testamentum
 nos exonerat observatione om-
 nium cæremoniarum legalium,
 quæ erant onus intolerabile, si-
 cut nuncupat illas Princeps Apo-
 stolorum Petrus in primo Eccle-
 siæ Concilio ab Apostolis cele-
 brato, uti refertur decimo quin-
 to capite Actorum, ubi declara-
 tum fuit, illas amplius non habe-
 re vim obligandi: *Quid tentatis
 DEum, imponere jugum super cervi-
 ces discipulorum, quod neque Patres
 nostri, neque nos portare potuimus?
 sed per gratiam Jesu Christi credimus
 salvari.* Agebatur de circumci-
 sione & cæteris cæremoniis ve-
 teris Testamenti, & S. Petrus ve-
 lut Vicarius Jesu Christi, cujus
 erat pronuntiare oracula fidei,
 decrevit hoc, quod receptum fuit
 ab universa Ecclesia.

Non igitur habemus amplius
 confusam hanc multitudinem
 observantiarum legalium, qui-
 bus obruebantur Judæi: restat
 nobis solus Decalogus, & præce-
 pta Ecclesiæ, quæ parvo stringan-
 tur numero. Adhæc videmus,
 Jesum Christum totum Deca-
 logum, totam legem, & si velis,
 omnes Scripturas veteris & no-
 vi Testamenti, duobus comple-
 xum fuisse verbis, dum dicit in
 Evangelio: *Hoc est primum & ma-
 ximum mandatum: Dilliges Domi-
 num DEum tuum ex toto corde tuo:
 secundum autem est simile huic: Dili-*

*ges proximum tuum sicut teipsum: In
 his duobus mandatis universa lex pen-
 det & Propheta.* O quam lex tua,
 Domine, brevis est! O quam
 est facilis! O quam est amabi-
 lis! Desuper sanctus Augustinus
 admirans bonitatem DEI insti-
 tuit brevem hanc & seriam con-
 siderationem: Vide, quam bre-
 vem tibi dederit legem, ne fortè
 diceret: Non potui illam addi-
 scere. Vide quam fecerit illam
 claram, & intelligibilem, ne ex-
 cufare te posses: non potui illam
 comprehendere; vide, quam fe-
 cerit illam facilem & jucundam,
 ne ansam haberes dicendi: Non
 poteram illam observare. Ma-
 gna igitur differentia est inter
 vetus & novum Testamentum.

Nihilominus ecce tibi tertiam
 adhuc longè majorem cæteris
 omnibus: hæc respicit sacrifi-
 cium, quod maxime essentielle
 Religionis est punctum. Ambo
 Testamenta hoc præcipiunt, &
 in hoc conveniunt; siquidem im-
 possibile est veram habere Reli-
 gionem sine vero sacrificio, in
 quo hæretici universo demon-
 strant orbi, se non nisi putati-
 vam habere Religionem, & non
 Religionem veram, cum nullum
 habeant sacrificium. Sed si duo
 Testamenta sunt similia in hoc,
 quòd ambo præcipiant profiteri
 supremum dominium DEI per
 sacrificium, infinita ipsorum dif-
 ferentia est in hoc, quòd anti-
 quum

K k k 3

Actor. 15.

Illæ ablata
sunt à novo.Matth. 22.
v. 40.

S. Augustin.

Sacrificium
novi Testa-
menti tran-
scendit infini-
tâ ratione illa
Testamenti
veteris.

quum non habeat, nisi sacrificia animalium, & novum Deo offerat sacrificium unigeniti Filii sui. O infinitam differentiam! Omnes hominum & Angelorum linguæ, si per integrum loquerentur sæculum, explanare non possent, quousque incomprehensibilis hæc differentia se extendat.

Quarta similitudo.

Denique observo quartam similitudinem, & quartam differentiam inter vetus & novum Testamentum, non minus aliis considerabilem. In antiquo Testamento promittebat Deus præmia Judæis, si suam observarent legem; & in novo promittit præmia Christianis, si fideles fuerint in custodienda lege sua. Ecce ipsorum similitudinem.

Quarta differentia.

Sed differentia ipsorum est maxima in hoc, quod bona promissa Judæis non respicerent quasi, nisi ipsorum corpora & vitam præsentem, sed illa, quæ Deus promittit nobis, nostram respiciunt animam & æternitatem. Illud promittebat tutari & defendere ipsos ab afflictionibus & adversitatibus; hoc promittit nobis gratiam portandi nostras patienter, & commutandi per hoc parva mala temporalia in bona æterna. Tandem illud sperare illos jubeat terram; hoc sperare nos jubet cælum. Nonnè concludendum exinde sit, quod quantum anima transcendit cor-

pus, & tempus æternitas, tantum transcendatur Testamentum vetus à novo, in omni prorsus genere, ac omni ratione?

Ne quæras amplius, undè veniat, quod experiatur anima tantas consolationes, tantasque delicias in Testamento novo, quas non invenit in alio: si audias id loqui, dicet tibi: Ego sum lex amoris, quam Pater cælestis dat Christianis velut filii suis, hinc abundo dulcore gratiæ & unctiōe Spiritus DEI, quæ caret alterum. Illud institutum non erat, nisi ministerio alicujus Prophetæ; & ego institutor à Deo Prophetarum. Illud confirmatum fuit nonnisi sanguine bestiarum; & ego confirmor & stabilior sanguine unigeniti Filii Dei. Illud erat Testamentum temporaneum, quod debebat finiri; ego sum Testamentum æternum, quod finietur nunquam. Illud erat Lex rigoris imprimens nonnisi timorem; & ego sum Lex mansuetudinis, spirans nonnisi amorem. Illud exaratum erat in lapidibus duris & frigidis; & ego imprimor cordibus ac visceribus. Illud aggravabat homines permagno numero observantiarum valde onerosarum; & ego non habeo, ut verum fatear, nisi unicum præceptum, quod est illud charitatis. Illud offerre nesciebat Deo sacrificium nobilius, quam illud bestia-

Antithesim
ter novum &
vetus Testa-
mentum.

De
Ch
nu
di
re

bestiarum; & ego offero Patri æterno sacrificium infinitâ ratione adorandum Filii sui unigeniti. Tandem vetus Testamentum non promittebat hominibus nisi terram fœcundam ac fertilem per aliquot annos, & ego promitto illis cœlum ineffabilem deliciarum in æternum.

An posthæc interrogabis adhuc, unde veniat, quòd Testamentum novum abundet deliciis, quibus careat alterum?

Doctrina Jesu Christi divinum completur dulcorum.

Fateor, dicebat Philemon, hæc omnia idonea esse lucrandis cordibus; sed iudicio meo invenio aliquid in ipsius doctrina, quod excellat adhuc omnes has pulchritudines; certum nempe & inexhaustum fundum luminum

ac cognitionum; ubi intellectus tantum videre non potest, quin plura semper remaneant conspicienda; abyssum impenetrabilem sapientiæ, ubi intelligentia humana se perdit, & nonnisi admiratur, quod comprehendere non potest; certam virtutem, majestatem, dulcorem, gustum prorsus divinum, qui nutriet, qui attollat, qui consoletur animam: tandem nescio quid magni, quod explicari verbis non potest; sed quod sentitur, & alibi non invenitur.

Verum est, respondet Ecclesiasticus, innumera bonæ animæ expertæ sunt id ipsum, sicut tu: sed hujus vis nōsse rationem? Ecce tibi illam.

ARGUMENTUM.

In Christo Jesu comprehenduntur omnes thesauri scientiæ & sapientiæ DEI.

ARTICULUS II.

Preciosum invenit thesaurum, qui semel intravit interiora Christi Jesu, quique intima penetravit animi ipsius sensa. O quàm omnia speciosa sunt hîc! quàm omnia hîc visu stupenda! Nunquam non fuerunt, quos allegerit curiositas ad conspiciendum thesauros magnorum Principum, cum nihil collocetur illuc, nisi quod rarum, nisi quod valde sit preciosum. Ecce tibi thesaurum

summi & maximi Monarchæ totius mundi. Sic loquitur sanctus Paulus de Jesu Christo: *In 2. Coloss. 3. quo sunt omnes thesauri sapientiæ & scientiæ absconditi.* Affirmat, DEUM inclusisse in ipso omnes thesauros sapientiæ & scientiæ diviniæ, quæ preciosissimæ sunt divitiæ, cum hæ propriæ divitiæ sint Spiritus, DEUSQUE sit purus Spiritus.

Sed